

'Peter Pan' boom

Peter Pan, un dels clàssics de la literatura infantil veurà finalment la seua versió cinematogràfica de la mà de Spielberg. Mentrestant ha aparegut una nova versió de l'obra en català.

Dur el clàssic de la literatura infantil *Peter Pan* a la pantalla sempre ha estat una empresa seductora. Un projecte que solament al 1953 s'atreviria a afrontar Walt Disney. Després del fracàs de la seua versió d'*Alicia*, de Lewis Carroll, un altre clàssic de la literatura, Disney decideix traslladar al cinema l'obra de James Barrie. El fim va representar un baló d'oxigen per a la factoria, tot i que no arribaria a tenir l'èxit d'altres títols de la companyia com *Blancaneu*, *Pinotxo* o *Bambi*. A més de l'etern Peter Pan, en el film destacaven una perversa Campaneta, com la fada companya, i un Capità Garfi amb bigoti dalinià. El film, esdevingut un clàssic de la productora, coneixeria successives reposicions fins als nostres dies.

Si el seu passe a la pantalla es va fer esperar, no va ocórrer el mateix amb la seua versió teatral, que s'estrenava a principis de segle als escenaris londinesos i novaioquesos. Una obra que amb el temps passaria a formar part del repertori tradicional de les festes nadalenques. Un dels fets que caracteritzen totes aquestes versions anglosaxones de l'obra de Barrie és que el seu protagonista masculí, Peter Pan, sempre ha estat protagonitzat per una actriu. Així al 1905 seria interpretat per Mau Adams, mentre que al 1924 era Marilyn Miller la que encarnava l'etern infant. En aquesta última versió s'incorporaven dues cançons de Jerome Kern que cantava el/la protagonista.

Al 1950 els escenaris de Broadway tornaven a veure

DISNEY

l'infant volador i els habitants del País de Mai-Més. Jean Arthur, la protagonista entre d'altres de *Raíces profundas* i *Vive com quieras* de Fran Capra era en aquesta ocasió la protagonista de l'obra. El seu oponent, el Capità Garfi, estava interpretat pel mític Boris Karloff, que també s'encarregava del paper del senyor Darling, pare de Wendy. L'obra comptava amb la partitura musical de Leonard Bernstein, segurament un dels treballs menys coneguts del desaparegut compositor.

Però segurament la versió escènica més famosa de l'obra de James M. Barrie és la dirigida i coreografiada per Jerome Robbins —*West Side Story*, *Funny Girl* i *Gipsy*, entre altres— que pujava als escenaris el 1954. Mary Martin —desapareguda recentment— era en aquesta ocasió

l'encarregada de cantar *I'm Flying*, un dels números més famosos de l'obra. Mary Martin, que interpretaria musicals tan coneguts com *Sound of music* (*Sonrisas i llàgrimes*) o *South Pacific*, seria recordada com el Peter Pan més popular de l'escena. L'obra retornaria als escenaris de Broadway el 1979, en aquesta ocasió interpretada per Sandy Duncan.

Pel que fa a la producció cinematogràfica cap dels projectes per traslladar a la pantalla gran l'obra de James M. Barrie no arribarien a quallar. Ha hagut de ser finalment Steven Spielberg —¿i qui si no ell?— l'encarregat d'executar l'empresa. El projecte, que encara es troba en preparació, no ha deixat de suscitar expectació, sobretot perquè es tracta del rei Midas-Spielberg. Per al director nord-americà és un projecte molt especial:

"Estic molt il·lusionat amb la idea de dur a la gran pantalla el conte de *Peter Pan* que des de xicotet fou una de les meues pel·lícules favorites i d'alguna manera la meua introducció al món del cinema".

Un projecte ambiciós per a un dels directors que millor ha sabut connectar amb la sensibilitat infantil. El seu encontre amb el clàssic literari tard o d'hora havia de realitzar-se. Un dels fets que més ha cridat l'atenció del projecte ha estat l'elecció d'actors.

Michael Jackson mai no va ocultar els seus desitjos per interpretar Peter Pan —un dels seus personatges favorits— però no serà ell, sinó Robin Williams, l'interpret de films com *El club de los poetas muertos* o *Buenos días Vietnam* l'encarregat d'encarnar l'infant. Tanmateix aquesta no serà la primera vegada que Williams dona vida a un personatge fantàstic. De la mà de Robert Altman seria un encantador Popeye, segurament una de les millors adaptacions d'un còmic a la pantalla gran, encara que el film fou un fracàs econòmic. Si el fet de veure Robin Williams no deixa de resultar sorprenent, l'elecció del seu terrible adversari, el capità Garfi en la figura de Dustin Hoffman, ho és encara més. Pocs s'imaginaven l'ex-graduat i el jueu Shylock d'*El mercader de Venècia* com a cap dels malvats pirates. Un paper que en altres temps havien interpretat "malvats" de la categoria de Basil Rathbone o Vicent Price. Segurament per aquesta elecció tant insòlita el projecte resulta tan seductor... Els que encara estan per decidir són els pa-

LA FILMOTECA VALENCIANA RECUPERA ELS NOSTRES RECORDS

SI TENS PEL·LÍCULES ANTIGUES, CRIDA'NS. NO DEIXES QUE EL TEMPS LES DESTRUESCA.

Podem estar perdent valuosíssimes imatges ignorant que les tenim a la nostra mateixa casa. Si creus que a la teua andana, al teu soterrani o al magatzem d'eixos familiars del poble poden estar guardades pel·lícules de nitrat, has de saber que són inflamables i autodestructives. La Filmoteca de la Generalitat Valenciana treballa per a salvar-les. No dubtes a cridar-nos al 351 23 36, extensió 219, o escriure a la Secció de Recuperació i Conservació de la Filmoteca, Plaça de l'Ajuntament, 17. 46002 València.

Amb la col·laboració de:
SOCIETAT GENERAL D'AUTORS D'ESPANYA
FEDERACIÓ VALENCIANA DE MUNICIPIS I PROVINCIAS
DIRECCIÓ GENERAL DE PATRIMONI CULTURAL

Filmoteca
Generalitat Valenciana

I V A E C M

INSTITUT VALENCIÀ D'ARTS ESCÈNIQUES CINEMATOGRAFIA I MÚSICA
GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

Última versió del mite en dibuixos animats.

ARXIU

pers de les heroïnes, Wendy i Campaneta. Esperem que la primera no siga Meryl Streep, mentre que la segona podria ser perfectament una Kim Basinger...

PETER PAN, UN CLÀSSIC DE MODA

"Tots els infants creixen", així comença un dels llibres britànics més llegits del present segle, *Peter Pan* o *Peter Pan i Wendy*, segons la traducció. Un llibre que potser és més conegut per la versió cinematogràfica que pel seu mateix prestigi, i en té molt, de prestigi.

No sabem si l'escriptor escocès J.M. Barrie s'imaginaria l'èxit que assoliria el seu personatge quan el 1902, dins un conte anomenat *L'ocellet blanc*, el treia a la llum per primera volta. Potser era una llegenda escocesa més, però el cas és que molt prompte extrauria el conte per modular més aquell xiquet que es negava a créixer i publicaria el 1906 *Peter Pan en els jardins de Kesington*. El seu èxit

no va ser res comparat amb l'èxit de l'obra de teatre representada al llarg dels cinc anys transcorreguts entre 1906 i 1911. Aquesta versió, però, no exiria publicada fins a 1928, molt després que la redacció definitiva de la novel·la isquera al carrer. I així *Peter Pan i Wendy* anà augmentat la seua fama d'una manera extraordinària.

Però, ¿què té aquest llibre perquè Peter Pan meresca una estàtua als Jardins de Kesington? ¿Per què la versió teatral es representa any rere any a la fi dels cursos britànics? ¿Per què el seu autor gaudia d'un prestigi que li permetia relacionar-se amb els personatges més *in* de l'època? El motiu de la caritat no és prou (els drets d'autor del llibre van anar a un hospital infantil). El cas és que J.M. Barrie era prou conegut al seu país abans de l'obra que eclipsaria la resta de la seua producció. Si volem trobar senyals podríem buscar-les en la recerca de la mare perduda (era el més menut d'una família molt nombrosa) o en l'a-

El capità Garfi serà en aquesta ocasió Dustin Hoffman. Baix, Steven Spielberg, un director fascinat per Peter Pan.

ARXIU

dopció de xiquets, necessària en no ser casat.

Peter Pan té molts aspectes que l'allunyen de la imatge idealitzada que Walt Disney ens ha transmès. És un xiquet que es nega a créixer (com l'autor que no passava del metre i mig) i això li comporta tres característiques que a la fi de la novel·la es repeteixen: alegria, innocència i crueltat. L'alegria sura al llarg

dels capítols com a part íntimament lligada als tres xiquets que visiten el País de Mai-Més. Sempre hi ha milers d'aventures que el narrador, per qüestió de temps ens amaga. Si el que busqueu és innocència la trobareu sense anar molt lluny, en la tendra confusió per part de Peter Pan d'una besada amb un didal. Ací apareix també un altre element, lleugerament ocult,

però amb una força grandíssima: l'erotisme. ¿Què hi ha més eròtic que una besada que no se sap donar? A més, Wendy, triada com nova mare per als infants fugits de casa, manté amb Peter una relació que, tot i ser bastant asexual, podria tenir una còmplice segona lectura.

Allò que més sorprèn, però, és la crueltat. Si en la imatge ideal que tots guardem en la

ment de Peter Pan aquest és un retaule de bonhomia, en el llibre els xiquets maten, es traeixen, es barallen... Són infants en tots els sentits, tendres per a fruit l'amor d'una mare i cruels per a llançar un pirata al mar. Per cert ¿d'on trauria la genial idea de juntar fades, pirates i indis?

Ara podem gaudir de Peter Pan en català per una doble vessant. Una és l'edició de Barcanova, amb apèndix de Jaume Tebar. Una altra és l'edició d'Empúries, traduïda per M. Antònia Oliver, qui confessava: "És un llibre tan bonic que voldria que el llegira tothom". Aquesta darrera editorial pensa seguir una línia de traducció del clàssic en la seua col·lecció per a joves, l'Odissea.

Així és que ja sabeu, deixeu la finestra oberta i potser una nit escoltareu una campaneta al temps que una llum resplendent entra a la cambra. Aleshores si us feu amics de Peter podreu volar amb ell al país de Mai-Més. ¿O ja heu oblidat volar?

**Carles Gàmez
Xavi Minguéz**